

Bryssel den 24.7.2013
COM(2013) 542 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Mot en mer konkurrenskraftig och effektiv försvars- och säkerhetssektor

{SWD(2013) 279 final}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Mot en mer konkurrenskraftig och effektiv försvars- och säkerhetssektor

”Världen behöver ett Europa med förmåga till militära insatser för att bistå med stabiliserande åtgärder i krisområden. ... Vi behöver också stärka vår gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och fortsätta arbeta för en gemensam inriktning i försvarsfrågor, för tillsammans har vi tillräcklig makt och tyngd för att göra världen rättvisare och se till att reglerna följs och de mänskliga rättigheterna respekteras.”

Ordförande Barroso, Tillståndet i unionen, september 2012

”Rådet upprepar sin uppmaning att bevara och utveckla de militära resurserna för att upprätthålla och förbättra den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP). De underbygger EU:s förmåga att sörja för säkerheten, inom ramen för en bredare helhetslösning ... [och] behovet av en stark och mindre fragmenterad europeisk försvarsindustri för att bevara och förbättra Europas militära kapacitet och EU:s förmåga att agera självständigt.”

Rådet (utrikes frågor), 19 november 2012, slutsatser

1. EUROPEISKA KOMMISSIONENS BIDRAG TILL ATT STÄRKA EUROPAS FÖRSVAR- OCH SÄKERHETSSEKTOR

Detta meddelande bygger på arbetet i kommissionens försvarsarbetsgrupp som bildades 2011 för att stärka försvarssektorn genom mobilisering av all relevant EU-politik. Europeiska utrikestjänsten och Europeiska försvarsbyrån har deltagit fullt i arbetsgruppens arbete och i utarbetandet av detta meddelande.

1.1. Inledning

Den strategiska och geopolitiska miljön utvecklas snabbt och utan uppehåll. Världens maktbalans förändras när nya gravitationscentra uppkommer och Förenta staterna förskjuter sin strategiska inriktning mot Asien. I denna situation måste Europa ta större ansvar för sin säkerhet både hemmavid och utomlands. För att betona sin betydelse behöver EU utveckla en trovärdig gemensam säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Denna utveckling måste vara helt förenlig med Nato och dess principer.

De säkerhetspolitiska utmaningar som vi står inför i dag är talrika, komplexa, sammanhängande och svåra att förutse: regionala kriser kan blossa upp och bli våldsamma, ny teknik kan utvecklas och föra med sig nya sårbarheter och hot, miljöförändringar och brist på naturresurser kan leda till politiska och militära konflikter. Samtidigt sprids många hot och risker lätt över nationella gränser och suddar ut den traditionella uppdelningen mellan inre och yttre säkerhet.

Dessa säkerhetspolitiska utmaningar kan bara hanteras med ett övergripande tillvägagångssätt som kombinerar olika strategier, instrument och åtgärder på kort och lång sikt. Detta arbetssätt måste underbyggas av stor civil och militär kapacitet. Det framstår som alltmer osannolikt att medlemsstaterna ska kunna bära denna börda på egen hand.

Detta gäller särskilt försvaret, där ny utrustning ofta är tekniskt komplicerad och kostsam. Det är i dag svårt för medlemsstaterna att utrusta sina väpnade styrkor på rätt sätt. Nyligen

genomförda insatser i Libyen har visat på viktiga brister i grundläggande militär kapacitet för EU:s vidkommande.

Den offentliga kostnadskrisen medför neddragningar i försvarsbudgetarna vilket förvärrar situationen, i synnerhet eftersom dessa varken samordnas eller genomförs med hänsyn till gemensamma strategiska mål. Mellan 2001 och 2010 har EU:s försvarsutgifter minskat från 251 miljarder euro till 194 miljarder euro. Dessa budgetnedskärningar får också allvarliga konsekvenser för de industrier som utvecklar utrustning till våra väpnade styrkor med minskningar i befintliga och planerade program. De påverkar särskilt investeringar i försvarsrelaterad forskning och utveckling som är avgörande för utvecklingen av framtida kapacitet. Mellan 2005 och 2010 minskades de europeiska budgetarna för FoU med 14 % till 9 miljarder euro: Förenta staterna för sig lägger i dagsläget sju gånger mer på försvarsrelaterad FoU än alla EU:s 27 medlemsstater tillsammans.

Försvarsbudgetarna skärs ned och kostnaderna för modern kapacitet stiger. Kostnadsökningarna har sin bakgrund i den långsiktiga tendensen till ökad teknisk komplexitet hos försvarsutrustningen, men också i produktionsvolymernas minskning till följd av de europeiska väpnade styrkornas omorganisation och minskning sedan det kalla krigets slut. Dessa omständigheter kommer att fortsätta att påverka försvarsmarknaderna i Europa oavsett budgetnivåer.

Denna situation får mycket allvarliga konsekvenser för en industri som spelar en avgörande roll i den övergripande europeiska ekonomin. Med en omsättning på 96 miljarder euro bara under 2012 är det en betydande industrisektor som genererar innovation och är inriktad på avancerad ingenjörskonst och teknik. Dess spjutspetsforskning har gett upphov till viktiga indirekta effekter inom andra sektorer såsom elektronik, rymden och civil luftfart och skapar tillväxt och tusentals högkvalificerade arbetstillfällen. Försvarsindustrin i Europa sysselsätter omkring 400 000 personer direkt och skapar upp till ytterligare 960 000 indirekta arbetstillfällen. Den är därför en sektor som är mycket viktig att behålla om Europa ska fortsätta vara ett världsledande centrum för tillverkning och innovation. Av denna anledning utgör åtgärder för att stärka försvarsindustrins konkurrenskraft en viktig del i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.

Denna industris betydelse kan samtidigt inte bara mätas i antal arbetstillfällen och omsättning. Det europeiska försvarets industriella och tekniska bas spelar stor roll för Europas möjlighet att garantera sina medborgares säkerhet och för att skydda sina värden och intressen. Europa måste kunna ansvara för sin egen säkerhet och för internationell fred och stabilitet i allmänhet. Detta gör det nödvändigt med en viss grad av strategisk autonomi; för att vara en trovärdig och pålitlig partner måste Europa kunna fatta beslut och agera utan att vara beroende av tredjeparters kapacitet. Det är därför avgörande med leveranssäkerhet, tillgång till viktig teknik och operativ suveränitet.

För närvarande överlever försvarsföretagen med hjälp av tidigare gjorda investeringar i FoU och har framgångsrikt kunnat ersätta minskade nationella beställningar med export. Emellertid sker detta ofta till priset av att teknik, immateriella rättigheter (IPR) och produktion överförs till länder utanför EU. Detta får i sin tur allvarliga konsekvenser för den långsiktiga konkurrenskraften hos det europeiska försvarets industriella och tekniska bas.

Problemet med minskande försvarsbudgetar förvärras av den fortsatta fragmenteringen av europeiska marknader, vilket leder till onödiga överlappningar av kapacitet, organisationer och kostnader. Samverkan och konkurrens inom EU hör fortfarande till undantagen, då mer än 80 % av investeringarna i försvarsutrustning görs nationellt. Detta leder till att Europa riskerar att förlora avgörande sakkunskap och autonomi inom viktiga kapacitetsområden.

Denna situation gör det nödvändigt med nya prioriteringar. Om det finns hinder för ökade utgifter är det desto viktigare med kvalitet på utgifterna. Det finns ett stort utrymme för förbättringar. Trots nedskärningar under 2011 lade EU:s medlemsstater tillsammans fortfarande ned mer på försvaret än Kina, Ryssland och Japan tillsammans¹. Budgetåstramningar måste därför kompenseras med mer samverkan och en mer effektiv resursanvändning. Detta kan ske genom stöd till kluster, rollspecialisering, gemensam forskning och upphandling, en ny mer dynamisk inställning till civil-militär samverkan och större marknadsintegrering.

1.2. Kommissionens strategi

Försvaret är fortfarande centralt för den nationella suveräniteten och beslut om militär kapacitet fattas alltså av medlemsstaterna. Likväl har EU en viktig roll att spela, eftersom det har den politik och de instrument som behövs för att genomföra strukturella förändringar och erbjuder medlemsstaterna det bästa ramverket för att gemensamt upprätthålla en adekvat strategisk självständighet. Med medlemsstaternas ungefär 1,6 miljoner soldater och en årlig försvarsbudget på 194 miljarder euro har EU kapacitet att vara en strategisk aktör på den internationella arenan, i enlighet med sina värderingar.

Europeiska rådet uppmanade därför i sina slutsatser av den 14 december 2012 ”den höga representanten, särskilt genom Europeiska utrikestjänsten och Europeiska försvarsbyrån, samt kommissionen [...] att utarbeta ytterligare förslag och åtgärder för att stärka GSFP och förbättra tillgången till den nödvändiga civila och militära kapaciteten”.

Slutmålet är att stärka det europeiska försvaret för att möta 2000-talets utmaningar. Medlemsstaterna kommer att leda många av de nödvändiga reformerna. Europeiska försvarsbyrån har i uppdrag att stödja dem vid deras insatser för att förbättra unionens försvarskapacitet beträffande GSFP. Kommissionen kan också bidra på ett viktigt sätt och har redan påbörjat detta arbete. Som ordförande Barroso har betonat: ”Kommissionen bidrar till denna strävan genom att bereda vägen för en inre marknad för försvarsprodukter och genom att utnyttja de befogenheter fördraget ger oss för att förstärka Europas försvarsindustriella bas.”

Med dessa mål i åtanke har kommissionen lagt fram de båda direktiv om upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet (2009/81/EG) respektive om överföringar (2009/43/EG) som i dag utgör hörnstenen för den europeiska försvarsmarknaden. Den har dessutom utarbetat en industripolitik och särskilda forsknings- och innovationsprogram för säkerhet och för rymden. Kommissionen har också utarbetat politik och instrument till stöd för både inre och yttre säkerhet på områden som skydd av yttre gränser, övervakning till havs, civilskydd och krishantering, vilka har en lång rad tekniska, industriella, konceptuella och operativa likheter med och anknytningar till försvar. Detta meddelande konsoliderar regelverket och utvecklar det ytterligare inom ramen för kommissionens befogenheter såsom dessa definieras i Lissabonfördraget. Genom meddelandet försöker man att i synnerhet utnyttja möjlig samverkan och korsbefruktningar med utgångspunkt i de otydliga gränserna mellan försvar och säkerhet och mellan civilt och militärt.

För att uppnå dessa mål avser kommissionen att vidta åtgärder inom följande områden:

- Ytterligare fördjupning av den inre marknaden för försvar och säkerhet. Detta innebär först och främst att se till att de båda befintliga direktiven tillämpas fullt ut. På grundval av detta regelverk kommer kommissionen också att åtgärda snedvridningar på marknaderna och bidra till att förbättra leveranssäkerheten mellan medlemsstater.

¹ Uppgifter från Sipri.

- Stärkt konkurrenskraft hos det europeiska försvarets industriella och tekniska bas. I detta syfte kommer kommissionen att utarbeta en försvarsindustripolitik baserad på två nyckelområden:
 - Stöd till konkurrenskraften, däribland utarbetande av ”hybridstandarder” för att främja säkerhets- och försvarsmarknaderna och undersöka möjliga sätt att utveckla ett europeiskt certifieringssystem för militär luftvärdighet på.
 - Stöd till små och medelstora företag (SMF), däribland utveckling av ett europeiskt strategiskt klusterpartnerskap för att tillhandahålla länkar till andra kluster och stödja försvarsrelaterade SMF i global konkurrens.
- Utnyttjande av civil–militär samverkan i största möjliga mån för att säkerställa att de europeiska skattebetalarnas medel används så effektivt som möjligt. Särskilt genom att man
 - koncentrerar sina insatser på möjliga korsbefruktnings mellan civil och militär forskning och på rymdforskningens dubbelanvändningsmöjligheter,
 - hjälper väpnade styrkor att minska sin energianvändning och därigenom bidra till unionens 20-20-20-mål.
- Dessutom föreslår kommissionen åtgärder som syftar till att man ska utforska nya tillvägagångssätt, driva den strategiska debatten i Europa framåt och bereda vägen för mer och djupare europeiskt samarbete. Särskilt genom att man
 - analyserar möjligheten att ha EU-ägd kapacitet med dubbla användningsområden som inom vissa säkerhetsområden kan komplettera nationell kapacitet och utgöra en verksam och kostnadseffektiv prestationshöjare,
 - överväger att vidta en förberedande åtgärd för GSFP-relaterad forskning inriktad på de områden där EU:s försvarskapacitet behövs mest.

Kommissionen uppmanar stats- och regeringscheferna att diskutera detta meddelande vid Europeiska rådet i december 2013, tillsammans med de rapporter som utarbetats av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

Handlingsplan²

2. ATT STÄRKA DEN INRE FÖRSVARSMARKNADEN

2.1. Att sörja för marknadseffektivitet

- Efter att upphandlingsdirektivet inom försvars- och säkerhetsområdet 2009/81/EG helt har införlivats i alla medlemsstater har den lagstiftningsmässiga grunden lagts för en europeisk försvarsmarknad. För första gången är särskilda regler för den inre marknaden tillämpliga inom denna sektor i syfte att öka en sund och EU-omfattande konkurrens. Försvaret utgör dock fortfarande en speciell marknad med en lång tradition av nationell fragmentering. Kommissionen kommer därför att vidta särskilda åtgärder för att se till att direktivet tillämpas korrekt och uppfyller sitt mål.

² Alla planerade åtgärder i denna handlingsplan överensstämmer och är förenliga med relevanta finansiella instrument fastställda enligt den fleråriga budgetramen.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att övervaka öppenheten på medlemsstaternas försvarsmarknader och regelbundet utvärdera via EU:s databas TED (den elektroniska versionen av EUT:s S-serie) och andra specialiserade källor hur de nya upphandlingsreglerna tillämpas. Den kommer att samordna sin marknadsövervakningsverksamhet med Europeiska försvarsbyråns motsvarighet för att utnyttja potentiella synergier och undvika onödig överlappning av satsningar.*

I tider av budgettåstramningar är det särskilt viktigt att använda ekonomiska resurser på ett effektivt sätt. Att sammanföra efterfrågan är ett effektivt sätt att uppnå detta mål. Direktivet innehåller särskilda bestämmelser om centrala inköpsorgan som möjliggör för medlemsstaterna att använda de nya reglerna också för gemensam upphandling, till exempel via Europeiska försvarsbyrån. Medlemsstaterna bör använda detta verktyg så mycket som möjligt för att maximera stordriftsfördelarna och dra nytta av EU-samarbetet fullt ut.

Vissa kontrakt undantas från direktivets tillämpningsområde, då det skulle vara olämpligt att tillämpa dess regler. Detta gäller särskilt samarbetsprogram, som är ett effektivt sätt att främja marknadskonsolidering och konkurrenskraft.

Andra särskilda undantag, närmare bestämt undantag avseende försäljningar mellan regeringar respektive avseende kontraktstilldelning som regleras av internationella regler, kan emellertid tolkas på ett sätt som underminerar en korrekt tillämpning av direktivet. Detta skulle kunna äventyra de lika villkoren på den inre marknaden. Kommissionen kommer därför att se till att dessa undantag tolkas strikt och att de inte missbrukas för att kringgå direktivet.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att klargöra gränserna för vissa undantag. I detta syfte kommer den att i samråd med medlemsstaterna tillhandahålla särskild vägledning, i synnerhet om försäljningar mellan regeringar och om internationella överenskommelser.*

2.2. Att åtgärda snedvridningar på marknaden

För att ytterligare utveckla den inre försvarsmarknaden och arbeta mot lika villkor för alla europeiska leverantörer kommer kommissionen att åtgärda kvarstående osunda och diskriminerande förfaranden och snedvridningar på marknaden. Den kommer särskilt att rikta in sin politik på motfordringar, d.v.s. ekonomisk ersättning som begärs för försvarsinköp från utländska leverantörer. Kraven på motfordringar utgör diskriminerande åtgärder som står i motsättning både till EU:s fördragsprinciper och till effektiva upphandlingsmetoder. De kan därför inte vara del av den inre försvarsmarknaden.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att sörja för en snabb utfasning av motfordringar. Sedan antagandet av försvarsupphandlingsdirektivet har alla medlemsstater dragit tillbaka eller omarbetat sin nationella lagstiftning avseende motfordringar. Kommissionen kommer att kontrollera att dessa omarbetningar överensstämmer med EU:s lagstiftning. Den kommer också att säkerställa att dessa ändringar i den rättsliga ramen leder till faktiska förändringar i medlemsstaternas upphandlingspraxis.*

Kommissionen har i hög utsträckning tillämpat reglerna för koncentrationskontroll på försvarssektorn. Dessa fall har gjort det möjligt för kommissionen att garantera en effektiv konkurrenskontroll, vilket bidrar till en mer välfungerande försvarsmarknad. Beträffande statligt stöd – och i överensstämmelse med meddelandet om modernisering av den statliga

stödpolitiken – bör de offentliga utgifterna användas mer effektivt och målinriktat. I detta avseende är kontroll av det statliga stödet av grundläggande betydelse när det gäller att försvara och stärka den inre marknaden, också inom försvarssektorn.

Medlemsstaterna är enligt fördraget skyldiga att meddela kommissionen alla statliga stödåtgärder, inklusive stöd till den rent militära sektorn. Bara om de kan visa att det är nödvändigt att inte meddela på grund av grundläggande säkerhetsintressen enligt artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) kan de undkomma denna skyldighet. Därför måste en medlemsstat om den har för avsikt att åberopa artikel 346 kunna visa att de konkreta åtgärderna inom den militära sektorn är nödvändiga och proportionerliga när det gäller att skydda grundläggande säkerhetsintressen och att de inte går utöver vad som är absolut nödvändigt för detta ändamål. Det åligger medlemsstaterna att bevisa att dessa villkor uppfylls.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att se till att alla nödvändiga villkor uppfylls när artikel 346 i FEUF åberopas för att motivera statliga stödåtgärder.*

2.3. Att förbättra leveranssäkerheten

Leveranssäkerhet är avgörande för att garantera att den inre försvarsmarknaden fungerar och för europeisering av de industriella distributionskedjorna. De flesta försörjningsproblemen är medlemsstaternas ansvar. Kommissionen kan emellertid utveckla instrument som möjliggör för medlemsstaterna att förbättra den inbördes leveranssäkerheten. Direktiv 2009/43/EG om överföringar inom gemenskapen är ett sådant instrument eftersom det inför ett nytt licensieringssystem som underlättar förflyttning av försvarsutrustning på den inre marknaden. Medlemsstaterna bör nu fullt ut utnyttja möjligheterna i detta direktiv till att förbättra leveranssäkerheten inom unionen.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att tillsammans med Europeiska försvarsbyrån inleda ett samrådsförfarande för att åstadkomma ett politiskt åtagande från medlemsstaterna om att ömsesidigt garantera kontrakterad eller överenskommen anskaffning av försvarsrelaterade varor, material eller tjänster för slutanvändning av medlemsstaternas väpnade styrkor.*
- *Kommissionen kommer att optimera överföringsordningen inom försvarsområdet genom att a) stödja nationella myndigheter i deras ansträngningar för att öka medvetenheten om densamma hos industrin, b) inrätta ett centralt register över allmänna licenser och främja deras användning och c) främja bästa praxis vid hantering av EU-överföringar.*

Leveranssäkerheten beror också på kontrollen och ägandet av viktiga industriella och tekniska tillgångar. Flera medlemsstater har nationell lagstiftning för kontroll av utländska investeringar i försvarsindustrin. Ju mer internationaliserade industriella distributionskedjor blir, desto mer kan emellertid en ägarförändring i ett företag (också på lägre nivåer) påverka leveranssäkerheten hos andra medlemsstaters väpnade styrkor och industrier. Detta är också en fråga som påverkar omfattningen av den autonomi som Europa har, och önskar behålla, inom området militär kapacitet, liksom den allmänna frågan om kontroll över nya utländska investeringar i den sektorn. Det kan behövas en europeisk strategi för att hantera denna utmaning.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att utfärda en grönbok om kontroll av den industriella kapaciteten inom områdena försvar och känslig säkerhet. Den kommer att rådfråga intressenter om möjliga brister i det nuvarande systemet, däribland den möjliga identifieringen av europeisk kapacitet, och undersöka alternativ för inrättandet av ett EU-omfattande övervakningssystem, inbegripet mekanismer för underrättande och samråd mellan medlemsstaterna.*

3. ATT FRÄMJA EN MER KONKURRENSKRAFTIG FÖRSVARSSINDUSTRI

Skapandet av en genuin inre försvarsmarknad kräver inte bara ett robust rättsligt ramverk utan också en anpassad europeisk industripolitik. Framtiden för det europeiska försvarets industriella och tekniska bas står att finna i mer samarbete och regional specialisering kring och mellan expertnätverk. En ytterligare förstärkning av dessas civil–militära dimension kan främja konkurrens och bidra till ekonomisk tillväxt och regional utveckling. På en alltmer globaliserad försvarsmarknad är det dessutom mycket viktigt att europeiska försvarsföretag har ett sunt företagsklimat i Europa för att förbättra sin konkurrenskraft i övriga världen.

3.1. Standardisering – att utveckla grunderna för försvarssamarbete och konkurrenskraft

De flesta standarder som används inom EU:s försvar är civila. När särskilda försvarsstandarder är nödvändiga utvecklas dessa nationellt, vilket hindrar samarbete och ökar kostnaderna för industrin. Användning av gemensamma försvarsstandarder skulle därför i hög grad öka samarbetet och kompatibiliteten mellan europeiska arméer och förbättra konkurrenskraften hos den europeiska industrin vad gäller ny teknik.

Detta belyser behovet av att skapa incitament för medlemsstaterna att utarbeta europeiska civil–militära standarder. Dessa skulle givetvis vara frivilliga och de får inte utgöra en upprepning av standardrelaterat arbete hos Nato eller andra relevanta organ. Mycket mer skulle emellertid kunna göras för att utveckla standarder där luckor och gemensamma behov har fastställts. Detta gäller framför allt standarder för ny teknik, som i fjärrstyrda luftfartyg, och inom etablerade områden, såsom förläggningsskydd, där marknaderna är underutvecklade och det finns möjlighet att förbättra industrins konkurrenskraft.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att främja utarbetandet av ”hybridstandarder” för produkter som kan ha både militära och civila användningsområden. Den utfärdade redan 2012 ett standardiseringsönskemål om en sådan ”hybridstandard” för mjukvaruradio. Kommande kandidater för standardiseringsönskemål skulle kunna gälla detektering av kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE) och provtagningsstandarder, fjärrstyrda luftfartyg, luftvärdighetskrav, datadelningsstandarder, kryptering och annan avgörande informations- och kommunikationsteknik.*
- *Kommissionen kommer att undersöka alternativen med Europeiska försvarsbyrån och europeiska standardiseringsorganisationer för att fastställa en mekanism för formulering av särskilda europeiska standarder för militära produkter och tillämpningar efter överenskommelse med medlemsstaterna. Det huvudsakliga syftet med denna mekanism kommer att vara att utveckla standarder för att tillgodose fastställda behov samtidigt som man hanterar känslig information på lämpligt sätt.*

- *Kommissionen kommer att tillsammans med Europeiska försvarsbyrån undersöka nya sätt att främja befintliga verktyg för val av bästa praxis-standarder vid försvarsupphandling.*

3.2. Att främja en gemensam strategi för certifiering – att minska kostnader och skynda på utvecklingen

Certifiering är liksom standarder en nyckelfaktor för att åstadkomma industriell konkurrenskraft och europeiskt försvarssamarbete. Avsaknaden av ett alleuropeiskt certifieringssystem för försvarsprodukter utgör en väsentlig flaskhals som försenar utsläppandet av produkter på marknaden och medför betydande kostnader under produktens livslängd. Det finns ett behov av en bättre ordning på certifieringsområdet så att vissa uppgifter som i dag genomförs på nationell nivå i stället utförs gemensamt.

I synnerhet vad gäller militär luftvärdighet innebär detta enligt Europeiska försvarsbyrån en ökning med 50 % av utvecklingstiden och med 20 % av utvecklingskostnaderna. En uppsättning gemensamma och harmoniserade krav minskar dessutom kostnaderna genom att underhåll av luftfartyg och utbildning av underhållspersonal över gränserna möjliggörs.

Ammunition är ett annat exempel. Avsaknaden av en gemensam certifiering för ammunition som avfyras från marken uppskattas kosta Europa 1,5 miljarder euro varje år (av totalt 7,5 miljarder euro som årligen läggs ned på ammunition).

Åtgärd:

- *Genom att bygga vidare på den civila erfarenheten hos Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa) från att ha certifierat Airbus A-400M (i dess civila utformning) och Europeiska försvarsbyråns arbete på detta område, kommer kommissionen att analysera de olika alternativen för att på uppdrag av medlemsstaterna utföra de uppgifter som är kopplade till militära produkters inledande luftvärdighet inom de områden som anges av Europeiska försvarsbyrån.*

3.3. Råvaror – att hantera anskaffningsrisker för Europas försvarsindustri

Flertalet råvaror, såsom sällsynta jordartsmetaller, är oumbärliga i många försvarstillämpningar, från fjärrstyrda luftfartyg till precisionsstyrd ammunition och från lasersikten till satellitkommunikationer. Ett antal av dessa material är föremål för ökade anskaffningsrisker, vilket hämmar försvarssektorns konkurrenskraft. En nyckelfaktor i EU:s övergripande råvarustrategi utgörs av en förteckning över råvaror som anses vara av avgörande betydelse för EU:s ekonomi. Den nuvarande förteckningen över viktiga råvaror på EU-nivå förväntas bli omarbetad i slutet av 2013. Trots att det ofta är samma material som är viktiga för både civila och militära ändamål skulle det innebära ett tydligt mervärde om man inom detta arbete beaktade råvarors specifika betydelse för Europas försvarssektor.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att gå igenom råvaror som är avgörande för försvarssektorn inom ramen för EU:s övergripande råvarustrategi och om nödvändigt förbereda riktade politiska åtgärder.*

3.4. Små och medelstora företag – att säkra hjärtat i Europas försvarsförnyelse

Försvarsdirektiven om upphandling och överföringar erbjuder nya möjligheter för små och medelstora företag att delta i upprättandet av en europeisk försvarsmarknad. Detta gäller särskilt bestämmelserna om underleverantörer i upphandlingsdirektivet, genom vilka utländska huvudleverantörers tillträde till distributionskedjorna förbättras. Medlemsstaterna

bör därför aktivt använda dessa bestämmelser till att förbättra små och medelstora företags möjligheter.

Ytterligare steg är nödvändiga, särskilt inom området kluster. Dessa drivs ofta av ett huvudföretag som arbetar med mindre företag i en distributionskedja. Kluster ingår dessutom ofta i expertnätverk där huvudleverantörer möter små och medelstora företag, forskningsinstitut och andra akademiska sektorer.

Kluster är därför särskilt viktiga för små och medelstora företag eftersom de erbjuder dem tillträde till gemensamma anläggningar, nischer inom vilka de kan specialisera sig och möjligheter till samarbete med andra små och medelstora företag. I sådana kluster kan företag förena styrkor och resurser i syfte att sprida sig till och skapa nya marknader och kunskapsinstitutioner. De kan även utveckla nya civila produkter och tillämpningar på grundval av teknik och material som inledningsvis utvecklats för militära ändamål (t.ex. internet, GPS) eller i omvänd ordning, vilket utgör en allt viktigare tendens.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att använda sig av en bottom-up-strategi och tillsammans med industrin analysera inrättandet av ett europeiskt strategiskt klusterpartnerskap, som utformas för att stödja uppkomsten av nya värdekedjor och för att hantera hinder som försvarsrelaterade små och medelstora företag står inför i den globala konkurrensen. I detta sammanhang kommer kommissionen att använda verktyg som utformats för att stödja små och medelstora företag, däribland programmet för företagets konkurrenskraft och små och medelstora företag, för att tillgodose försvarsrelaterade små och medelstora företags behov. I detta syfte kan också användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna komma att tas i beaktande. Inom ramen för arbetet kommer man att klargöra lämplighetsreglerna för projekt med dubbla användningsområden.*
- *Kommissionen kommer också att använda Enterprise Europe Network för att vägleda försvarsrelaterade små och medelstora företag mot arbete i nätverk och partnerskap, internationalisering av verksamheter, tekniköverföringar samt finansiering av affärsmöjligheter.*
- *Kommissionen kommer att främja regionalt arbete i nätverk i syfte att integrera försvarsindustriella tillgångar och forskningsresurser i smarta, regionala specialiseringsstrategier, särskilt via ett europeiskt nätverk med försvarsrelaterade regioner.*

3.5. Kompetens – att hantera förändring och säkra framtiden

Försvarsindustrin genomgår en djupgående förändring till vilken medlemsstaterna och industrin måste anpassa sig. Som Europeiska rådet konstaterade i december 2008: "Ur strategisk och ekonomisk synvinkel är det nödvändigt att omstrukturera den industriella och tekniska basen för det europeiska försvaret, särskilt kring europeiska centrum med särskild kompetens och därmed undvika överlappningar, i syfte att säkerställa dess soliditet och konkurrenskraft."

Omstruktureringsprocessen är i huvudsak industrins ansvar, men kommissionen, nationella regeringar och lokala myndigheter har en kompletterande uppgift. Kommissionen och medlemsstaterna har tillgång till ett flertal europeiska verktyg för att främja ny kompetens och hantera omstruktureringens konsekvenser. Dessa bör användas med full insikt om vilken kapacitet och teknik som är avgörande för industrin. Kommissionen kommer att uppmuntra

medlemsstaterna att använda sig av flexibla arbetsmarknadssystem för att stödja företag, inklusive leverantörer, som drabbats av en tillfälligt minskad efterfrågan på deras produkter och för att främja en föregripande strategi för omstrukturering. Medlemsstaterna kan använda det stöd som kan fås från Europeiska socialfonden (ESF) och i vissa fall av massuppsägningar även från Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter. En viktig grund för detta arbete kommer att bestå i kartläggandet av befintlig kompetens och i fastställandet av den kompetens som behövs i framtiden, möjligen med utgångspunkt i ett europeiskt sektoriellt råd för kompetensfrågor inom försvaret under ledning av företrädare för sektorerna.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att främja kompetens som fastställs som väsentlig för industrins framtid genom programmen "Sektoriella kompetensallianser" och "Kunskapsallianser" som för närvarande håller på att prövas.*
- *Kommissionen kommer att uppmuntra användning av ESF för arbetstagares omskolning och nya kompetens särskilt när det gäller projekt inriktade på kompetensbehov, kompetensmatchning och förändringsförberedelse.*
- *Kommissionen kommer också att beakta möjligheten för de europeiska struktur- och investeringsfonderna att stödja regioner som påverkas negativt av försvarsindustrins omstrukturering, särskilt genom hjälp till arbetstagare att anpassa sig till nya situationer och främjande av ekonomisk omställning.*

4. ATT UTNYTTJA MÖJLIGHETER TILL FORSKNING FÖR DUBBLA ANVÄNDNINGSMÖJLIGHETER OCH ATT FÖRSTÄRKA INNOVATION

Eftersom flera tekniker kan ha dubbla användningsområden finns det en växande potential för samverkan mellan civil och militär forskning. I detta sammanhang finns det ett pågående samarbete mellan säkerhetstemat i det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling och europeisk forskningsverksamhet på försvarsområdet. Arbetet har hittills varit inriktat på CBRNE och har nyligen också behandlat it-försvar inom ramen för GSFP och dess synergier med it-säkerhet. Ett antal åtgärder i detta avseende tillkännages i den europeiska strategin för it-säkerhet, som är framtagen för att göra EU:s onlinemiljö säkrast i världen. Vidare har Single European Sky ATM Research (Sesar) Joint Undertaking inlett forskningsverksamhet om it-säkerhet på flygledningstjänstområdet.

Inom Horisont 2020 erbjuder området "Ledarskap i möjliggörande och industriell teknik", med "Viktig möjliggörande teknik" och "Säkra samhällen" (samhällelig förändring), inblickar i tekniska framsteg som kan stimulera innovation inte bara för civila tillämpningar utan också för dubbla användningsområden. Då den forskning och innovation som sker inom ramen för Horisont 2020 uteslutande kommer att fokusera på civila tillämpningar kommer kommissionen att analysera hur resultaten inom dessa områden skulle kunna gynna den industriella kapaciteten också på försvars- och säkerhetsområdet. Kommissionen avser även att undersöka synergier i utvecklingen av tillämpningar med dubbla användningsområden med en tydlig säkerhetsdimension eller annan teknik med dubbla användningsområden, som till exempel teknik som stödjer införandet av civila fjärrstyrda luftfartyg i det europeiska luftfartssystemet, vilket ska genomföras inom ramen för det gemensamma företaget Sesar.

Försvarsforskningen har gett upphov till viktiga dominoeffekter inom andra sektorer, såsom elektronik, rymden, civil luftfart och djuphavsexploatering. Det är viktigt att behålla dessa spridningseffekter från den militära till den civila världen och att hjälpa försvarsforskningen att fortsätta stimulera civil innovation.

Kommissionen ser även möjliga fördelar med ytterligare möjligheter för GSFP-relaterad forskning utanför ramen för Horisont 2020. Detta skulle kunna ta formen av en förberedande åtgärd avseende försvarskapacitet som är avgörande för GSFP-insatser inriktade på samverkan med nationella forskningsprogram. Kommissionen kommer att definiera innehåll och modaliteter tillsammans med medlemsstaterna, Europeiska utrikestjänsten och Europeiska försvarsbyrån. Samtidigt bör medlemsstaterna upprätthålla en adekvat budget för försvarsrelaterad forskning och samarbeta i ökad utsträckning.

Åtgärder:

- *Kommissionen avser att stödja ett förkommersiellt upphandlingssystem för anskaffning av prototyper. De första områden som skulle kunna komma i fråga för detta kan vara: detektering av CBRNE, fjärrstyrda luftfartyg och kommunikationsutrustning baserad på teknik för mjukvaruradio.*
- *Kommissionen kommer att ta ställning till möjligheten att stödja GSFP-relaterad forskning, t.ex. genom en förberedande åtgärd. Fokus kommer att ligga på de områden där behovet av EU:s försvarskapacitet är som störst, och om möjligt kommer samverkan att sökas med nationella forskningsprogram.*

5. KAPACITETSUTVECKLING

Kommissionen arbetar redan med icke-militära kapacitetsbehov till stöd för både den inre och den yttre säkerhetspolitiken, såsom civilskydd,³ krishantering, it-säkerhet, skydd av yttre gränser och övervakning till sjöss. Hittills har denna verksamhet begränsats till samfinansiering och samordning av medlemsstaternas kapacitet. Kommissionen avser att gå ett steg längre för att se till att Europa får tillgång till all den säkerhetskapacitet som behövs, att denna hanteras på det mest kostnadseffektiva sättet och att kompatibilitet mellan icke-militär och militär kapacitet säkerställs inom relevanta områden.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att fortsätta att förbättra kompatibiliteten vad gäller informationsutbytestjänster mellan civila och militära användare, på det sätt som leds av en gemensam miljö för informationsutbyte för övervakning till sjöss.*
- *Genom att bygga vidare på befintliga EU-nätverk kommer kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna undersöka inrättandet av en civil-militär samverkansgrupp inom områdena a) detekteringsteknik, och b) metoder för att bekämpa improviserade sprängladdningar, bärbara luftvärnsrobotsystem (MANPADS) och andra relevanta hot, såsom CBRNE-hot.*
- *Kommissionen kommer att arbeta med Europeiska utrikestjänsten för en gemensam bedömning av behoven av kapacitet med dubbla användningsområden för EU:s säkerhets- och försvarspolitik. Med utgångspunkt i denna bedömning kommer den att lägga fram ett förslag om vilka kapacitetsbehov – om några – som bäst tillgodoses genom tillgångar som köps in, ägs och sköts direkt av unionen.*

³ Vad gäller civilskydd anges kapacitetsutveckling i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om en civilskyddsmekanism för unionen (KOM (2011) 934 slutlig).

6. RYMD OCH FÖRSVAR

Huvudandelen av rymdtekniken och de flesta rymdinfrastrukturerna och rymdtjänsterna kan tjäna både civila och militära syften. I EU finns det emellertid inte – till skillnad från i alla rymdresande länder – någon strukturell förbindelse mellan civila och militära rymdaktiviteter. Denna uppdelning har en ekonomisk och politisk kostnad som Europa inte längre har råd med. Detta förvärras ytterligare av Europas beroende av viss avgörande teknik från leverantörer i tredjeländer som ofta omfattas av exportrestriktioner.

Även om en del rymdkapacitet måste kvarstå under exklusiv nationell och/eller militär kontroll finns det ett antal områden där ökad samverkan mellan civil och militär verksamhet kommer att minska kostnaderna och förbättra effektiviteten.

6.1. Att skydda rymdinfrastrukturer

Galileo och Copernicus utgör viktiga europeiska rymdinfrastrukturer. Galileo tillhör EU och både Galileo och Copernicus kommer att stödja viktig EU-politik. Dessa infrastrukturer är avgörande eftersom de utgör ryggraden för tillämpningar och tjänster som är grundläggande för vår ekonomi, våra medborgares välbefinnande och för säkerheten. Dessa infrastrukturer behöver skyddas.

Rymdskrot har blivit det allvarligaste hotet mot hållbarheten i vår rymdverksamhet. För att minska kollisionrisken är det nödvändigt att identifiera och övervaka satelliter och rymdavfall. Denna verksamhet går under benämningen rymdövervakning och spårning och utgår i dag framför allt från markbaserade sensorer som teleskop och radar. För närvarande finns det ingen kapacitet för rymdövervakning och spårning på europeisk nivå: satellit- och uppskjutningsoperatörer är beroende av uppgifter från Förenta staterna för antikollisionsvarningar.

EU är redo att stödja uppkomsten av en europeisk tjänst för rymdövervakning och spårning som bygger på ett nätverk av befintliga övervaknings- och spårningstillgångar tillhörande medlemsstaterna, möjligen med ett transatlantiskt perspektiv. Dessa tjänster bör vara tillgängliga för offentliga, kommersiella, civila och militära operatörer samt myndigheter. Detta kommer att kräva ett åtagande från de medlemsstater som äger relevanta tillgångar att samarbeta och tillhandahålla en antikollisionstjänst på europeisk nivå. Slutmålet är att se till att skydda europeiska rymdinfrastrukturer med europeisk kapacitet.

Åtgärd:

- *Kommissionen har under 2013 lagt fram ett förslag om ett stödprogram för rymdövervakning och spårning inom EU. Genom att bygga vidare på detta förslag kommer kommissionen att analysera hur man på lång sikt ska kunna säkerställa en högeffektiv rymdövervaknings- och spårningstjänst.*

6.2. Satellitkommunikationer

Militära och civila säkerhetsaktörer är alltmer beroende av satellitkommunikationer. Dessa utgör en unik kapacitet som kan garantera kommunikation och utsändning på lång distans. De underlättar användningen av mobila eller utplacerade plattformar som en ersättning för markbaserade kommunikationsinfrastrukturer och för att tillgodose utbytet av stora datamängder.

Kommersiella satellitkommunikationer är den mest prisvärda och flexibla lösningen för att möta detta växande behov. Eftersom efterfrågan på kommersiella satellitkommunikationer inom säkerhetsområdet är alltför fragmenterad skulle sammanslagning och utbyte av förvärv leda till betydande kostnadsbesparingar genom stordriftsfördelar och förbättrad tålighet.

Kommersiella satellitkommunikationer kan inte helt ersätta grundläggande statliga/militära satellitkommunikationer som utvecklas individuellt av några av EU:s medlemsstater. Dessa kommunikationer saknar dock kapacitet att tillgodose mindre enheters behov, framför allt vad gäller militärflygplan eller specialstyrkor som deltar i en insats.

Dessutom kommer medlemsstaternas nuvarande statliga/militära satellitkommunikationer att nå slutet av sin livslängd i slutet av detta årtionde. Denna nyckelkompetens måste bevaras.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att agera för att få bukt med den fragmenterade efterfrågan på kommersiella satellitkommunikationer inom säkerhetsområdet. Kommissionen kommer särskilt – genom att bygga vidare på Europeiska försvarsbyråns erfarenhet – att uppmuntra sammanslagning av den europeiska efterfrågan på kommersiella satellitkommunikationer inom försvars- och säkerhetsområdet.*
- *Kommissionen kommer att undersöka möjligheterna att genom befintliga program och mekanismer underlätta medlemsstaternas ansträngningar för att utnyttja statligt ägda nyttolaster för telekommunikationer ombord på satelliter (inklusive kommersiella satelliter) och utveckla nästa generations statligt ägda kapacitet för militära satellitkommunikationer på europeisk nivå.*

6.3. Att bygga en europeisk högupplösande satellitkapacitet

Satelliter med högupplösande bildframställning blir allt viktigare för att stödja säkerhetspolitiken, däribland GSFP och Gusp. EU:s tillgång till denna kapacitet är avgörande för utfärdandet av tidiga varningar, för beslutsfattande i tid, för avancerad planering och för att EU:s civila och militära krishanteringsaktioner ska kunna genomföras bättre.

Flera nationella försvarsprogram håller på att utvecklas inom detta område. Några medlemsstater har också utvecklat högupplösande dubbla system för att komplettera nationella program som enbart är försvarsinriktade. Dessa dubbla system har möjliggjort nya samarbetsformer mellan medlemsstaterna vad gäller utnyttjande av satellitbildframställning, varvid förvärv sker antingen på marknaden eller via bilaterala överenskommelser. Detta framgångsrika tillvägagångssätt, som kombinerar kraven hos civila och militära användare, bör få efterföljare.

Behovet av högupplösande bildframställning fortsätter att växa. För att förbereda nästa generations högupplösande bildframställningssatelliter – vilka borde börja användas omkring 2025 – måste ett antal tekniker utforskas och utvecklas, såsom hyperspektrala högupplösande satelliter i geostationära banor eller avancerade ultrahögupplösande satelliter i kombination med nya sensorplattformar såsom fjärrstyrda luftfartyg.

Åtgärd:

- *Europeiska kommissionen kommer att tillsammans med Europeiska utrikestjänsten och Europeiska försvarsbyrån undersöka möjligheten att gradvis utveckla ny bildframställningskapacitet för att stödja Gusps och GDFP:s uppdrag och operationer. Kommissionen kommer också att bidra till att utveckla nödvändig teknik för framtida generationers högupplösande bildframställningssatelliter.*

7. ATT UTVECKLA EN EUROPEISK ENERGISTRATEGI FÖR FÖRSVARSEKTORN

De väpnade styrkorna är de största offentliga energikonsumenter i EU. Enligt Europeiska försvarsbyrån uppskattas deras gemensamma årliga utgifter att enbart för elektricitet uppgå till

mer än 1 miljard euro. Dessutom är fossila bränslen fortfarande den viktigaste källan för att tillgodose dessa energibehov. Detta medför en utsatthet och ett beroende och budgetarna riskerar att utsättas för prisökningar. För att förbättra leveranssäkerheten och minska de operativa utgifterna är det av stort intresse för de väpnade styrkorna att minska sitt energifotavtryck.

Samtidigt är de väpnade styrkorna också de största offentliga ägarna av allmän mark och infrastruktur, med en uppskattad total byggnadsyta på 200 miljoner kvadratmeter och 1 % av Europas totala markyta. Att utnyttja denna potential skulle möjliggöra för de väpnade styrkorna att minska sina energibehov och täcka en betydande del av dessa behov med egna källor med låga utsläpp och autonoma källor. Detta skulle innebära en minskning av kostnader och beroenden och samtidigt bidra till uppnåendet av unionens energimål.

På forskningsområdet har kommissionen utvecklat en strategisk EU-plan för energiteknik (SET-planen) för att främja nyskapande energiteknik med låga koldioxidutsläpp som är mer effektiv och mer hållbar än existerande energiteknik. Mot bakgrund av sina stora energibehov skulle försvarssektorn kunna vara en föregångare i utvecklingen av SET-planens nya energiteknik.

Åtgärder:

- *Kommissionen kommer att inrätta en särskild samrådsmekanism tillsammans med medlemsstaternas experter från försvarssektorn i mitten av 2014 på basis av modellen för befintliga samordnade åtgärder avseende förnybara energikällor och energieffektivitet som modell. Denna mekanism kommer att fokusera på a) energieffektivitet, särskilt inom byggsektorn, b) förnybar energi och alternativa bränslen, och c) energinfrastruktur, inklusive användning av smart nätteknik. Samrådsmekanismen kommer att omfatta följande:*
 - *Undersökning av användbarheten hos EU:s befintliga energikoncept, lagstiftning och stödverktyg för försvarssektorn.*
 - *Fastställande av möjliga mål och handlingsområden på EU-nivå vad gäller ett övergripande energikoncept för väpnade styrkor.*
 - *Utarbetande av rekommendationer för en handbok om förnybar energi och energieffektivitet inom försvarssektorn med fokus på tillämpningen av befintlig EU-lagstiftning, innovativt teknikutnyttjande och användning av innovativa ekonomiska instrument.*
 - *Regelbundet informationsutbyte med SET-planens styrgrupp.*
- *Kommissionen kommer även att överväga utarbetandet av ett vägledande dokument om genomförandet av direktiv 2012/27/EU inom försvarssektorn.*
- *Kommissionen kommer att stödja de europeiska väpnade styrkornas demonstrationsprojekt om solcellsenergi, GO GREEN. Efter en framgångsrik demonstration kommer kommissionen att hjälpa till vid vidareutvecklingen av GO GREEN genom att engagera fler medlemsstater samt eventuellt genom att utvidga projektet till andra förnybara energikällor såsom vindkraft, biomassa och vattenkraft.*

8. ATT STÄRKA DEN INTERNATIONELLA DIMENSIONEN

Med krympande försvarsbudgetar i Europa har export till tredjeländer blivit allt viktigare för europeiska industrier för att kompensera för minskad efterfrågan på hemmamarknaderna.

Denna export ska godkännas enligt de politiska principer som fastställs i gemensam ståndpunkt 2008/944/Gusp, som antogs den 8 december 2008, och enligt vapenhandelsfördraget, som antogs den 2 april 2013 av FN:s generalförsamling. Samtidigt har Europa ett ekonomiskt och politiskt intresse av att stödja sina industrier på världsmarknaderna. Slutligen måste Europa se till att ha en enhetlig strategi för övervakning av nya utländska investeringar (se 2.3 om ägande och leveranssäkerhet).

8.1. Konkurrenskraft på tredjemarknader

Medan försvarsutgifterna har minskat i Europa fortsätter de att öka i många andra delar av världen. Att få tillträde till dessa marknader är ofta svårt och avhängigt politiska överväganden, hinder för marknadstillträde, etc. Världens största försvarsmarknad, Förenta staterna, är praktiskt taget stängd för import från Europa. Andra tredjeländer är mer öppna, men kräver ofta motfordringar som utgör en tung börda för europeiska företag. På många tredjemarknader konkurrerar slutligen många europeiska leverantörer med varandra, vilket gör det svårt att ur ett europeiskt perspektiv stödja en viss europeisk leverantör.

Åtgärd:

- *Kommissionen kommer att upprätta en dialog med intressenter om hur man bör stödja den europeiska försvarsindustrin på tredjemarknader. Vad gäller motfordringar på tredjemarknader kommer man att inom denna dialog analysera sätt att dämpa möjliga negativa konsekvenser av dessa motfordringar för den inre marknaden och det europeiska försvarets industriella bas. Den kommer också att undersöka hur EU:s institutioner skulle kunna gynna europeiska leverantörer i situationer där bara ett enda europeiskt företag konkurrerar med leverantörer från andra delar av världen.*

8.2. Exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden

Exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden kompletterar vapenhandelskontroller på ett nära sätt och är mycket viktiga för EU:s säkerhet liksom för många företags konkurrenskraft inom rymdfarts-, försvars- och säkerhetssektorerna. Kommissionen har inlett en granskning av EU:s exportkontrollpolitik och genomfört ett brett offentligt samråd vars slutsatser presenteras i ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar, offentliggjort i januari 2013. Reformprocessen kommer att drivas framåt ytterligare i och med utarbetandet av ett meddelande som kommer att behandla de handelshinder som fortfarande står i vägen för att europeiska företag fullt ut ska kunna dra nytta av vinsterna med den inre marknaden.

Åtgärd:

- *Som ett led i den pågående översynen av exportkontrollpolitiken kommer kommissionen att presentera en konsekvensbedömning om genomförandet av förordning (EG) nr 428/2009 och följa upp den med ett meddelande som anger huvuddragen i en långsiktig vision för EU:s strategiska exportkontroller samt konkreta politiska initiativ för att anpassa exportkontrollerna till snabbt föränderliga tekniska, ekonomiska och politiska förhållanden. Det kan omfatta förslag till ändring av lagstiftningen om EU:s system för exportkontroll.*

9. SLUTSATSER

Att upprätthålla och utveckla försvarskapacitet för att möta rådande och framtida utmaningar trots kännbara budgetåtgärningar kommer endast att vara möjligt om långtgående politiska och strukturella reformer genomförs. Det är dags att vidta långtgående åtgärder.

9.1. Ett nytt ramverk för utveckling av civil–militärt samarbete

Civil–militärt samarbete utgör en komplex utmaning med många operativa, politiska, tekniska och industriella aspekter. Detta är särskilt fallet i Europa, där befogenhetsuppdelning och arbetsfördelning bidrar till att höja komplexitetsgraden ytterligare. Genom detta meddelande tillhandahålls ett åtgärds paket som kan bidra till övervinnandet av dessa utmaningar och stimulera till samarbete mellan medlemsstaterna. I detta sammanhang är vårt mål att utveckla en integrerad strategi över gränsen mellan civilt och militärt, med en smidig övergång genom alla steg av kapacitetens livslängd, d.v.s. från fastställandet av vilka kapaciteter som behövs till deras faktiska användning.

Som ett första steg mot detta mål kommer kommissionen att gå igenom sitt eget sätt att internt hantera säkerhets- och försvarsfrågor. Med utgångspunkt i erfarenheterna från försvarsarbetsgruppen kommer den att optimera sina mekanismer för samarbete och samordning mellan sina egna tjänstegrenar och med intressenter.

9.2. En uppmaning till medlemsstaterna

I detta meddelande anges en handlingsplan för kommissionens bidrag till ett starkare GSFP. Kommissionen uppmanar Europeiska rådet att diskutera denna handlingsplan i december 2013, tillsammans med den rapport som har utarbetats av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, med utgångspunkt i följande överväganden:

- Beslut om investeringar och kapacitet för säkerhet och försvar ska baseras på en gemensam förståelse av hot och intressen. Europa behöver därför utveckla en strategi som omfattar alla aspekter av militär och icke-militär säkerhet. I samband med det bör det hållas en bredare politisk debatt om genomförandet av relevanta bestämmelser i Lissabonfördraget.
- Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna är en nödvändighet. För att vara effektiv bör den underbyggas av en fullfjädrad gemensam europeisk kapacitets- och försvarsmaterielpolitik i enlighet med vad som anges i artikel 42 i EU-fördraget (FEU).
- För att se till att ansträngningarna samordnas måste GSFP samordnas nära med annan relevant EU-politik. Detta är särskilt viktigt för att generera och dra nytta av samverkan mellan utveckling och användning av militär och civil säkerhetskapacitet.
- För att GSFP ska vara trovärdig behöver Europa en stark industriell och teknisk bas på försvarsområdet. För att uppnå detta mål är det av avgörande betydelse att utveckla en europeisk industriell försvarsstrategi baserad på en gemensam insikt om den grad av autonomi som Europa vill upprätthålla inom viktiga teknikområden.
- För att behålla en konkurrenskraftig industri som till rimliga priser kan producera den kapacitet som vi behöver är det väsentligt att stärka den inre marknaden för försvar och säkerhet och att skapa förutsättningar för europeiska företag att verka fritt inom samtliga medlemsstater.
- Mot bakgrund av de omfattande budgettätningarna är det särskilt viktigt att fördela och använda ekonomiska resurser på ett effektivt sätt. Detta innebär bland annat att minska operativa kostnader, slå samman efterfrågan och harmonisera militära krav.
- För att visa det verkliga mervärdet av en EU-ram, behöver man identifiera ett gemensamt projekt på området för viktiga försvarskapaciteter, där EU-politiken kan utnyttjas till fullo.

9.3. Kommande steg

Med utgångspunkt i diskussionerna med stats- och regeringscheferna kommer kommissionen att för de områden som fastställs i detta meddelande utveckla en detaljerad färdplan med konkreta åtgärder och tidsangivelser.

För utarbetandet och genomförandet av färdplanen kommer kommissionen att bilda en särskild samrådsmekanism med nationella myndigheter. Mekanismen kan ta sig olika former, beroende på vilket politikområde som diskuteras. Europeiska försvarsbyrån och Europeiska utrikestjänsten kommer att bindas till samrådsmekanismen.